

Till	Från
Nyköpings kommun	Sven Jonsson
Mark och exploateringsenheten	Vattenvägen 20
611 83 Nyköping	611 72 Stigtomta

Planprogram för Dammgruvan har varit utställt för yttrande till 10/2 2012.

"Planprogram för Dammgruvan " utgör basen för de handlingar, som remissen omfattar. Information har hämtats från:

- Ekologigruppen AB, Dammgruvan -Anderslund bedömning av natur och upplevelsevärden. Nyköpings kommun. Kulturmiljöanalys 2008.
- Nyköpings kommun. Grönstrukturplan. 2009.
- Ramböll Sverige AB. Miljökonsekvensbeskrivning 2011.
- Vectura Consulting AB. Dagvattenhantering inom planprogramsområde Dammgruvan 2011 Nyköpings kommun. Hållbarhetsprogram för Dammgruvan.

Planprogrammet syftar till att ge ett bra beslutsunderlag för framtagande av detaljplaner för området Dammgruvan.

Långsiktig hållbarhet ska gälla för det framtida Dammgruvan.

Av redovisade handlingar framgår att exploateringen innebär ingrepp i naturmiljöer av lokal, kommunal och regional betydelse. Förutom det direkta fysiska ingreppet i naturmiljöerna medför exploateringen att områdets ekologiska samband med kringliggande naturområden försvagas och att kvarvarande naturmarker utsätts för ökat slitage genom ökat befolkningstryck.

Områdets betydelse som spridningskorridor och del av en betydelsefull grön kil kommer att minska med programförslaget.

Kommunens ställningstagande är att planens ianspråktagande och fragmentering av obebyggd naturmark får förlust av biologisk mångfald som följd.

Naturmiljön är en viktig del av kommunens attraktivitet för boende, besöksnäring och andra verksamheter. En livskraftig naturmiljö utgör förutsättningen för en långsiktigt hållbar utveckling och det är därför viktigt att naturmiljöaspekten lyfts fram och betonas i olika sammanhang

Nyköpings kommun anser att principen om kompensation kan vara lämplig att använda vid exploateringsintrång i grönstrukturen.

Redan när Agenda-21 programmet för en långsiktigt hållbar utveckling togs fram i Nyköping fanns kompensationsprincipen med.

Under de senaste åren har många parker och grönytor i Nyköping exploaterats för bebyggelse utan att en enda kompensations åtgärd vidtagits.

Nu är det hög tid att se till att kompensationsmetoden tillämpas i planarbetet. Kompensationsåtgärder måste dock genomföras med stor genomtanke. Det är svårt för en tjänsteman eller politiker att kunna känna till och förstå alla de värden och funktioner som ett grönområde har för olika brukare, organismer eller för områdets funktion i helhet. Ett grönområdes storlek är en av de viktigaste kvaliteterna, men det är också det värde som är svårast att ersätta.

Kommunens naturvårdsråd bör kunna medverka till vettiga lösningar.

Generellt för det berörda området gäller att en ovanligt stor andel utgörs av gammal flerskiktad skog. Detta förklarar till en del att området är populärt som strövområde. Naturområdets storlek är ett kvalitetsmått.

Det bör framhållas att mer eller mindre sammanhängande skogsområden med äldre skog är ovanliga i dagens hårt brukade skogslandskap varför det kan anses utgöra ett naturvärde i sig själv.

Många arter är beroende av större sammanhängande skogsområden med äldre skog för sitt födosök.

I detta område avspeglas det framför allt på fågelfaunan då krävande arter som mindre hackspett, entita, duvhök, tornfalk, hornuggla, törnskata och spillkråka häckar inom området.

Vid exploatering av området finns risk för att området blir för litet för att dessa arter skall kunna fortleva inom området.

Andra arter såsom vissa insekter och kryptogamer är också beroende av stora skogsområden.

Delar av Oppeby och hela Högrunn har i grönstrukturplanen karterats som områden där närheten till större gröna områden är bristfällig.

Ett stråk med kvaliteter i form av upplevelsevärden och tillgängliga strukturer från Frisksporttorpet via Magnieberg, Nöthagen, Minninge till Bagartorp bör bevaras.

Det är av stor vikt att man kan röra sig i ett sammanhängande grönstråk genom området.

Detta är också i linje med målet att minimera hoten mot den biologiska mångfalden enligt Grönstrukturplan 2008.

Ett stråk enligt ovan skulle säkerställa tillgängligheten från Oppeby och Högrunn samt bevara de största rekreativa och biologiska värdena i området.

Genom att bevara detta stråk orört kan alla inventerade upplevelsekvalitéer d.v.s.

orördhet och trolska naturmiljöer, skogskänsla, utblickar och öppna landskap, variationsrikedom och naturpedagogik, kulturhistoria och levande landskap och service och samvaro bevaras på de platser där de är som starkast.

Om delar av västra Hället tas i anspråk för bebyggelse kommer delar av verksamheten vid Frisksporttorpet starkt påverkas.

Terrängen här är väldigt lättgången och verksamhet som vänder sig till äldre, rörelsehindrade eller familjer med barnvagnar kommer i första hand att påverkas.

Koloniägare vid Anderslunds koloniområde använder i dag skogen för att plocka bär och svamp.

De gemensamma aktiviteter som föreningen ordnar är också beroende av lättgångna stigar.

En organisation som drabbas extra illa av planerad exploatering är Brukshundsklubben. Den verksamhet som bedrivs vid klubblokalen och de iordningställda banorna intill har även behov av relativt ostörda terrängavsnitt för spårningsövningar i naturmark.

I Kolmårdsskogen på Norrköpings sida av länsgränsen finns permanenta banor för sådana övningar men motsvarande finns inte på Nyköpings sida.

När orienterarnas övningsområden exploaterats har kommunen påstått att den verksamheten kan bedrivas " någonannanstans " men var någonannanstans ligger talar ingen om.

Måtte inte samma bemötande drabba Brukshundsklubben.

Eftersom Dammgruveprojektet berör ett befintligt naturområde med stor betydelse för omgivningen både biologiskt och socialt måste en god kunskapsbas ligga till grund för projektprogrammet.

Projektet bör givetvis utföras på ett sådant sätt att det sker i överensstämmelse med de politiskt beslutade miljömålen för Sverige.

Miljömålen är viktiga därför att de är nödvändiga för att vi skall åstadkomma en långsiktigt hållbar utveckling i vårt land.

I Planprogram för Dammgruvan ges ingen antydning om att miljömålen uppmärksammas i planarbetet.

I bilagan Hållbarhetsprogram för Dammgruvan finns inte heller någon koppling till miljömålen.

Som den är utformad utgör den inget program för hållbar utveckling, snarare bara en

listad samling av rubriker, som saknar ett beskrivande innehåll beträffande ansvar och praktiskt genomförande. En beskrivning ges på hur den skall läsas men inte på hur den praktiskt skall tillämpas för att långsiktig hållbarhet skall uppnås.

Konkreta åtgärder som på lång sikt skulle kunna stärka områdets befintliga naturvärden saknas.

I Miljökonsekvensbeskrivningen listas miljömålsuppfyllelse på tio av de miljömål som bedöms vara direkt berörda av utbyggnaden av Dammgruvan.

Av sammanställningen framgår att det är dubbelt så många av målen som får en negativ påverkan jämfört med de mål som får en positiv påverkan av den föreslagna utbyggnaden.

Ett av miljömålen ”12 Levande skogar” är bortglömt i förteckningen. Träd är luftrenare och bidrar till en god miljö.

Kontakten med träd har visat sig ha en positiv inverkan på läkningsprocessen hos sjuka människor.

När de befintliga träden i ett skogsområde som Dammgruvan avlägsnas och ersätts av döda hårdgjorda ytor som vägar och huskroppar försämras miljön.

Enligt remisshandlingarna framgår att stenmurarna kring Magniberg avses att bevaras som kulturinslag i bebyggelsen.

En kullerstensatt yta intill som även den borde väcka uppmärksamhet omnämns ej. Det av människan påverkade och utnyttjade landskapet och hela dess innehåll av lämningar, bruksformer, bebyggelse och anläggningar från gången tid är en viktig del av vår livsmiljö.

Under Skogsstyrelsens kampanj Rikare skog gjorde man tillsammans med Riksantikvariatet en satsning på Kulturmiljövård i skogen, riktad till markägare och agitatorer i skogsbruket under motto: den som vårdar spåren av gångna generationer får uppskattning av de kommande.

I Nyköping finns många fina byggnadsverk utförda av huggen sten.

De stenbrott dessa stenar hämtats från utgör bevarandevärda kulturlämningar. På västra Hället finns många tydliga rester av flyttblock som kilats till byggnadssten.

I Ekologigruppen ABs rapport står: Vid Blommenhov är terrängen spännande med märkliga schaktgropar och schaktdiken som delvis sträcker sig till andra sidan E4:an. Dessa dikesformade schakter utgör kulturlämningar av täktverksamhet från tiden före lastbilarnas tillkomst

I kampanjen Kulturminnesvård i skogen efterlystes uppgifter om sådana kulturlämningar. Så tydliga och välbevarade kulturspår från denna typ av verksamhet, som de vi har på västra Hället torde vara unikt för Sverige.

Uppgifter om stentagen och täktverksamheten borde finnas i Kulturmiljöanalysen.

Ädellövslogen med dess närhet till människan -fysiskt och mentalt-gör att den mer än någon annan skogstyp måste skötas med känsla för vårt kulturarv. Den ädla lövslogen med den högsta biologiska mångfalden i våra svenska skogsekosystem kräver komplex kunskap för rätt skötsel.

Av de arter som i Sverige är rödlistade är drygt hälften knutna till ädla lövträd. NO om Magniberg finns ett område som enligt skogsbrukslagen skall klassas som ädellövslog. Området har besökts av den i Sverige sällsynta lundsångaren.

Fakta om området har tydligen förnellats i planprogramshandlingarna.

Intill gröna kilen Magniberg finns även ett vildväxande bestånd av skogsalm.

Av våra ädla lövträd utgör lindan en signalart. Alm och ask har nyligen hamnat på rödlistan över hotade arter.

Sedan några år tillbaka härjar almsjukan svårt i Nyköping almbestånd.

De första träd som insjuknade i Nyköping var de almar som stod närmast E4:an på Blommenhovsvägen.

Något att tänka på när nya vägar avses att dras fram överallt i landskapet.

En annan detalj som saknas i programmet är uppgifter om den damm vid Anderslund där bl.a. den sällsynta rörhönan häckar sedan flera år tillbaka.

För några år sedan lämnade 900 personer synpunkter på hur de ville att dammgruveområdet skulle se ut. En sammanställning av uppgifterna borde finnas.

I planprogrammet står att värdefull natur och kulturlämningar skall bevaras på ett bra sätt.

Det blir en grannliga uppgift för dem som sysslar med planarbetet att se till att så skall ske.

En förutsättning för att lyckas därmed är att ha god kännedom om de natur och kulturvärden som redan finns.

De handlingar som presenterats i utställningen visar att brister finns. Framförallt saknas ett heltäckande kunskapsunderlag.

Kompletterande specialinventeringar bör utföras innan detaljplanering kan påbörjas.

Det är en stor bebyggelse som avses att inrymmas i området.

Man måste vara medveten om att på de ytor där ledningar, vägar och hus placeras kommer all befintlig vegetation att försvinna.

Om inte de synpunkter som framförts i Ekologigruppens: Bedömning av natur och

upplevelsevärde, samt i Miljökonsekvensbeskrivningen tillämpas till fullo, får beteckningen " Hållbar trädgårdsstad" betraktas som en simpel reklam för att kunna driva igenom exploateringen.

Sven Jonsson

(ombud i Naturvårdsråd)